

SOKOLSKI GLASNIK

ORGAN JUGOSLOVENSKOG SOKOLSKOG SAVEZA

Izlazi svakog 1. i 15. u mesecu. - Godišnja pretplata 50 Din. - Uredništvo i uprava u Ljubljani, Narodni dom. - Telefon ured. 2543. - Račun pošt. šted. 10.932. - Oglas po tarifi.

God. X.

Ljubljana, 15. februara 1928.

Broj 4.

Ljubljana, 15. februara 1928.

Spremamo se tako reći na svečanu proslavu desetogodišnjice opstanka naše nacionalne države, koju neki žele novom ili drugom Amerikom, obzirom na blagostanje, koje bi moralno vladati u toj prirodnim bogatstvom obdarenoj i blagoslovenoj zemlji.

A što vidimo, kako je započela ta svečana proslava toga za nas jugoslovenske Sokolove tako značajnog jubileja?

Agrarna smo zemlja prvoga reda, u kojoj se skoro 90% sveukupnog žiteljstva bavi zemljoradnjom; i eto vidi, u ovakvoj agrarnoj i produktivnoj zemlji prvoga reda, koja letos slavi prvi svoj jubilej, prvi decenij svoja opstanka, gladuje žiteljstvo čitavih pokrajina — gladuje i umire — na očigled naš i državnika naših.

Oj Ti Bosno sirotice kleta, Hercegovino ponosita, Crna Gora kršna i Dalmaciju morem opakljivana — zar ste to zasluzile mile sestrice naše — zar tako da slavite desetogodišnjicu ujedinjenja našeg? Zar ste zato dopričale milione krvnih žrtava i živote najboljih sinova svojih na žrtvenik otadžbine našu, zar da je to sudbina i plaća vaša?

Ne — i ponovo ne!

Sramota je to naša i pokolenja naših, ako tome nepotrebno i sramotno zlu za jedan kulturnih narod ne učinimo kraj, kraj za uvek!

Što nam u tom slučaju nalaže naša sokolska dužnost? — Nalaže nam, da dignemo svoj glas, koji ne pretstavlja ništa drugo već glas naroda, i da najenergičnije zatražimo i zahtevamo od države odnosno njene uprave, da smesta pomogne odlučnom, hitnom i snažnom sanacijskom akcijom:

— Ne praznim i besplodnim raspravama u odboru za ishranu pasivnih krajeva, ne donošenjem novih zakonskih predloga i partijskih natezanja oko njih, sada kad se radi o životu i smrti hiljada naših seljačkih porodica, već hitnom pomoći i to u prvom redu živim namirnicama. Ali ne na način, kako je to učinjeno u jednoj opštini u Bosni, koja ima 690 stanovnika, a dobila je od države po trgovackoj ceni 750 kg pšenice, tako da nitko u selu nije znao, kako da to podeli sirotinji. Da je poslano 690 kg onda bi lako bilo, svakom po kilogram pa mirna Bosna. — Zar da ta sirotinja apotekarskim vagama meri pomoći, koju joj država daje? Ne, na takav način se pomoći ne pruža, jer je to ogavno igranje sa sudbinom i životom bednog naroda.

Takvim postupkom postići će se upravo obratno, pojaviće se kao posledica nezadovoljstvo i nepoverenje, koje će urođiti poremećenjem pravnog poretku, kradama i otimačinama, a to vodi desorganizaciji naroda i države.

Dakle prva i jedina dužnost države je sada, da živežnim namirnicama odlučno i svojski pomogne, da se ove zime i proleća ova naša jedna raja proživi.

Kasnije ima vremena, da se doneće stvaran i pravedan zakonski predlog odnosno zakon, koji bi predviđao opštu i potpunu obnovu zemlje, da se u njoj glad nikad više ne pojavi. —

Druga dužnost države je, da otvori državne javne radnje, kako bi mogao narod tih pokrajina i sada u ovo zimsko doba nešto da zaradi.

A sada podimo za korak dalje, pak se pitajmo, koja je naša dužnost, dužnost naših jugoslovenskih Sokola?

Naša dužnost i zadaća u tom slučaju je užeg, podređenog značaja od one države. Mi imamo samo bratske i sestrinske dužnosti, jednom reći sočinske t. j. naša je dužnost pomagati i pomoći našoj gladujućoj sokolskoj braći i sestrinu, naraštaju i deci tih pokrajina, odnosno onih naših župa, koje se teritorijalno pokrivaju tim pokrajinama.

Upozoravamo tom prilikom svoje članstvo na proglašenje staršinstva Jugoslovenskog Sokolskog Saveza i župe Ljubljana, koji su objavljeni u današnjem Sokolskom Glasniku, a i na proglašenje župe Novi Sad, koja je ranije svojim društvinama raspisala sličan proglašenje. Braco, neka ne budu ti proglašeni sami glas vajajućega u pustinji, već bratsko upozorenje i napomena, koja neka nađe odziva i u dušama vašim. Po delima milosrda odnosno delima bratske dužnosti poznaće se pravili Sokoli, prava Sokolska društva i prave Sokolske župe. Na posao dakle Sokoli, do kažimo delimično svoga bratstva, da nam je više stalno do te sestrine naše, nego državnicima našim, koji naš dobar i pošten narod ne poznaju inače, već samo za vreme izbora. Puni

Manjinsko delo u Sokolstvu.

Brat Jože Smertnik pokrenuo je u poslednjem broju Sokolskog Glasnika velevažno pitanje, koje mora kočeno pobuditi naročito zanimanje čitavog našeg Sokolstva, a i svih onih čimbenika, kojima je briga za državu zadaća i dužnost. Zato želim dodati nekoliko misli:

Staršinstvo JSS je ustanovilo u Savezu manjinski odsek, kojega zadaća je, voditi svoj manjinski delo u jugoslovenskom Sokolstvu. Pod manjinskim radom razumevamo kraj ostalog brigu za sokolsku društva u narodno mešanim krajevima, naročito u pograđanskim pokrajinama, te detaljan sokolski rad u takvim sokolskim društvinama. Preratni naš manjinski rad bio je odbranbeni rad, kojega glavna zadaća je bila uzdržati naše narodne manjine u svim onim krajevima, koji su bili po pravdi naši. Danas nam ne ide za odbranu našeg narodnog stanovništva i naše narodnosti u državi, već ide za raširenje našeg narodnog stanovništva i za odbranu narodne države.

Sokolstvo je u prvom redu pozvano, da vrši taj svoj narodni program. Kao prvorazredna nacionalna organizacija je pozvana, da učini sve, što je potrebno, u odbranu naše narodne države. Iz toga je očigdno, da je sokolski manjinski rad neophodan i apsolutno potreban. Svi pograđanski dečki naše države kraj Austrije, Mađarske, Albanije i Italije, a i neki dečki u unutrašnjosti naše države, n. pr. u Prekomurju, Medimurju, Bačkoj, Banatu, naročito pak u Južnoj Srbiji, su podsta gusto naseljeni žiteljstvom, koje je nenavodno našem narodnom stanovništvu. Istina je, da radi opstanak naše narodne države narodnosno protivno stanovništvo moguće ne dozlači tako do značenja, ali je ipak toliko jako, da lako pouzroči nerodovitost u upravi države, naročito pak da može za vreme nepredviđenih konfliktova štetovati na kojigod način.

Naša narodna i državna škola je dodusu u prvom redu pozvana, da uči gajja narodnosvesne državljanе, ali rad škole je omeden, zato smo Sokoli pozvani, da nastavimo van škole.

Pomisliću moramo, da imamo posla sa tvrdokornim i upornim neprijateljem našega naroda, koji će upotrebiti sva sredstva, da se održi na površini.

Naša zadaća ne sastoji dakle samo u tome, da radimo i uzdržavamo Sokolstvo tamo, gde su za to dani svi uslovi, već da radimo pre svega tamo, gde narod i država naš pozitivni rad najviše treba.

Sokolski rad u takvim krajevima nije lagan i naši sokolski radenici mo-

raju se boriti sa najvećim poteškoćama. Mnogo požrtvovanosti i izbjavi do našeg rada i do naše ideje je treba, da izdrži pojedinac u tom boju, koji iscrpljuje sve njegove snage. Romanjanje odgovarajućih prastorija, tezak opstanak naših sokolskih radenika, našorna borba sa često podmuzlom neprijateljem, dan na dan tvrdi sokolsko delo kraj rada u svome zvanju — sve to zahteva ogromnu požrtvovanost pojedinaca, koji moraju smršati, ako neće dobiti dovoljne potpore od onih, koji su ih dužni podupirati.

Ljudstvo, koje obitava u tim krajevima, je obično u narodnosnom obziru otpušteno, jer je u većini slučajeva odvisno od inostranih gospodara, koji rade sa svim sredstvima na tome, da narod zadrže u svojoj odvisnosti. Većim dočem je ljudstvo siromašno i nesposobno. U takvoj zarobljenoj duši se prevrat ne izvrši tako brzo te je potrebno dugogodišnje, ustrajno i teško vaspitno delo, pre nego počne ljudstvo uvidati. Naše inteligence i naši obrtnici u tim krajevima nemamo. Činovništvo, budi državno ili privatno, bilo je do poslednjeg vremena tude i nama neprijateljsko. U krajevima, где postoji industrija, je industrija potpuno u rukama nama neprijateljskih stanovnika. Prilike u Južnoj Srbiji nas direktno sile k aktivnom delu, i neoprostiv greh bi preuzeo na svoja ramena, ako nebi ovde izvršili svoje dužnosti. Tamo, gde je bila nekoć kolevka jugoslovenskog naroda, je zagospodario mesom i krvlju tudin, koji duduće nije uništila naš rod, ali učepio mu je tude mišljenje i nepoverenje do vlastite braće. Sokolstvo ima važnu, veleznačajnu i najodličniju zadaću, da u tim krajevima izvrši svoje nacionalno poslanstvo: da osvoji sve narodne postojbine u tim krajevima, koje moraju postati za uvek jugoslovensko-sokolske!

U svim krajevima, u kojima se treba boriti s našim protivnicima, manjaka sokolskih radenika. Retki su naši ljudi, koji se doseliše u takve krajeve i uzdržaše u toj teškoj eksistenciji noži borbi. Samo pravi Sokoli ne podlegnu u takvoj borbi!

Sva navedena dejstva nas sile i upravo nalaže dužnost, da stupimo u ofenzivu. S osjećajnošću ovde nećemo izaći na kraj, računati moramo sa realnošću. Na svim našim granicama moraju porasti jaka sokolska društva, t. j. prave narodne tvrdave — čuvare naše granice i naše države. To neka bude u prvom redu naše manjinsko delo u državi! Tu zadaću izvršićemo samo

(Nastavak na 22. strani)

su lepih reči i obećanja, a ispune malo bolje reći — ništa!

Fovratimo se natrag stvari samoj. Namiči nam se naime pitanje, može li se tome zlu (gladu čitavim pokrajina), koje smo u početku nazvali nepotrebno i sramotno doskočiti i može li se ga odstraniti za uvek unatoč vremenskim nepogoda i katastrofa, na koje se obično naši državnici tako rado

ta, gradenjem kakve veće željezničke pruge i t. d. pomoglo bi se narodu, koji je oskuđeva na delu — na zaradi, zato i gladuje.

Budite uvereni gospodo državnici naši, da narod Crne Gore, Hercegovine, Srbije i Dalmacije, koji danas u velikom svom delu strada i gladuje, ne prima mirne duše novčanu potporu i pomoći, jer je za to preponosan. Rade umire griskajući travu, korenje i lišće, nego da se kome izjada i potuži. — Ako država neda narodu posla i zarađe, stvara umetno besposlenost.

Gospodo državnici, dajte Bosni i Hercegovinu kreditne i beskamatne zajmove za unapređenje poljoprivrede, naročito za sađenje duhana, koji državni Monopol u bescenu kupuje od sejlera i na nedopušten način zaraduje

200%, a i više. Rekosmo, unapredite poljoprivredu osnivanjem voćnih i ložnih rasadnika, a ne kao da sadu ukidanjem postojećih, unapredite državnu rudarsku i t. d. industriju, pak

če biti za narod dovoljno posla i zarađe. Sližbe.

Dalmaciji dajte spoumljivanje, unapredite promet stranaca, unapredite voćarstvo i vinogradarstvo, da nećemo biti prisiljeni u Dubrovniku, Splitu i ostalim gradovima Dalmacije, kupovati grožde i ostalo voće talijanskog porekla.

Proradite gospodo državnici, ne zaboravite da ste služe narodu, ne zaboravite da ste samo njegovom voljom i radi njega na odgovornim mestima najviše državne uprave. — Proradite, jer inače kopate sami sebi grob!

Zelja je naša, a i svakog poštenog i iskrenog Jugoslovena, da te naše našne sramote — gladi — nestane za uvek, a u drugoj polovini jubilejne godine neka se ispune opet i za vazdušne reči neumrog našeg Mažuranića: »Gacko polje lijepo ti si, kad u tebi gladi nema!«

Šesdesetogodišnjica sestre Franje Tavčarjeve.

Supruga-udova pokojnog brata dr. Ivana Tavčarja, staroste Ljubljanskog Sokola, gradonačelnika ljubljanskog, pisca i političkog vode naprednih Slovencava, Franja Tavčarjeva, članica Ljubljanskog Sokola, dvorska dama Nj. Veličanstva kraljice Marije, je 8. o. m. slavila šesdesetogodišnjicu svoga rođenja.

u dečem i materinskom domu kraljice Marije, u Narodnom ženskom savezu SHS, u Kolu jugoslovenskih sestara itd. — gde zauzima vodeća mesta. Za vreme balkanskog rata je stupila u službu balkanskog Crvenog krsta i za svoje delo dobila odlikovanje kralja Petra red Sv. Save. Za vreme svetskog rata je austrijska policija zahtevala od nje, da to odlikovanje vrati. A sestra Franja toga kao svesna Jugoslovenka nije htela učiniti...

Kad god treba Sokolstvo njene poslovi, nikad mu je ne odreće. Svaka veća naša priredba — upozoravajući sa na I. naš svesokolski slet g. 1922 u Ljubljani — dobiva u njoj oduševljenu i požrtvovnu saradnicu. Svaki naš uspeh i čitav naš napredak je sestri Franji najveća radost. Najviše joj je da kako na srcu naše matično društvo, kome je verna i oduševljena članica. Sudelovala je g. 1908 kod otvaranja prvog sokolskog doma na našoj zemlji — u Žirimu, koji je danas jaka naša postojanka tik uz talijansku granicu i kamo se ističe put iz Poljanske doline kraj Sokolskog doma u Posljana, kraj nosi ime dr. Ivana Tavčarja, uz koji se u blizini nalazi Tavčarjev dvorac Visčko, a kraj njega poslednji dom brata Ivana — njegov grob!

I tu, u tom božanstveno lepotom kraju naše zemlje, u opojnom zaklonu šumečih lugova traži sestra Franja, idealna voditeljica našeg ženstva, majka utešiteljica sira i uteče potrebnih, odmora i sabranosti — ali ne, da počiva, već da skupe novu volju, koju se vedra lica i blagov srca vraća u bučan svet — braći i sestrama sestra Franji najveća radost. Najviše joj je da kako na srcu svome domu i svome narodu. Svakome, koji je bio pomoći i uteče potreban, bila je Tavčarjeva kula učavac svet — braći i sestrama sestra Franji u veselim i žalosnim trenutcima: Vaš sam, da služim svemu, što je dobro, lepo i pošteno!

O, da bi naš ženski svet širok prostrane domovine naše pokušao biti jednak njoj po mišljenju i delu, kojeg sokolska ideja nareduje svakoj nacionalnoj duši, koja hoće nesebično koristiti domovini i narodu! Taj usklik sokolskog srca je naše vezivo k jubilejcu sestre Franje Tavčarjeve, našeg naroda ponosne, plemenite, sokolske žene! Na mnogaja leta! Zdrav!

E. G.

Sirite Sokolski Glasnik!

»Karneval v Sevilji«. Velika maskarada »Ljubljanskega Sokola« na pustni terek, dne 21. februarja t. l., ob 8. zvezčer v vseh prostorih »Narodne doma«.

tada, ako će dobiti takvi sokolski radnici potporu sveukupnog Sokolstva. Kod manjinskog rada moraju saraditi sve župe i svu društva. Zainteresovati moramo za to i sve one, koji nam lako nude materialnu potporu.

Manjinsko delo je organizovano na taj način, da su sva manjinska društva dodelena u pokroviteljstvo pojedinih župama, kojih zadaća je, brižuti za organizovanje svega manjinskog rada u svom okrugu. Svo manjinsko delo se skuplja u manjinskom odseku JSS, koji nadzire delo župa, kojima je povereno manjinsko delo, i ima u evidenci sve potrebe manjinskih društava. Odsek mora biti tačno informisan o svim narodnim, kulturnim i socialnim prilikama u krajevima, gde postoje manjinska društva. U sporazumu sa tangiranim župama mora se odsek brinuti za sokolsku propagandu u takvima krajevima, pomagati kod osnivanja novih društava i organizovati na prikladan način doseljavanje Sokola, n. pr. zanatljiva, trgovaca, na meštenika, radnika itd. Svaka župa ima svog manjinskog poverenika, koji je član manjinskog odseka JSS. Taj mora biti informisan o svim potrebama manjinskih društava.

Naše manjinsko delo bi moralno biti usmereno u sledeće panoge:

1. Posvetiti moramo najveću važnost vaspitanju omladine, koja izlazi iz tamošnjih škola. To delo mora biti duboko zasnovano, izvršeno po izrađenom načertu. Brinimo se, da dode omladina, koja svršava školu, pre svega u ruke Sokolima, koji će je primiti u svoju sredinu svom ljubavlju i brižuti se, da će biti deonik plodova uplivnog sokolskog rada. Kod toga pak ne smemo prezeti brige za decu, koja još polazi u školu. Briga za tu decu mora biti osredotočena u našim društvinama. Često je potrebno, da se društva brinu za omladinu i u materialnom pogledu, da im makar jedanput na godinu pribavi n. pr. odešlo, obuću, rublje, školske knjige i slično. Pogranička društva moraju organizovati izlete sokolske omladine u

unutrašnjost naše države, pre svega u krajeve, gde im lako pokazu moć i lepotu naše države. Prikladna su načročito ferijalna putovanja i izmenjivanja sokolske dece u ferijama.

2. Brinuti bi se moralni za naseljavanje naših zanatljiva u onim krajevima, gde ih nema, pre svega svesnih sokolskih radenika, koje bi morali tako vremena podupirati, da se im omogući egzistencija.

3. Vrlo velikog značenja je izvedba unutarnje kolonizacije u čitavoj državi. Kod toga moramo naročito spomenuti i paziti na kolonizaciju Južne Srbije, gde je na rasploženju doveljno bogate, plodne i lepe zemlje. U tom pogledu moramo apelirati na pomoć države i zahtevati od nje najizdašnije potpore. U tu svrhu bi morale ustanoviti župe Niš, Skoplje, Kragujevac i Beograd kolonizacijske odseke, čija zadaća bi bila izraditi tačan načrt za izvršenje te kolonizacije. Taj načrt bi se predložio nadležnom ministarstvu u pretres uz zahtev, da ga reši po našem predlogu. U detalje toga načrta se sada ne možemo upuštati, jer je to zadaća stručnjaka, koji će biti pozvani k saradivanju. Kraj potpore vlade moramo pritegnuti k saradivanju naših novčane zavode, da se skupi u tu svrhu potreban fond, koji bi se suopstrotrebljavao za izvođenje prije spomenutog načrta.

Isto bi važilo za Bačku, Banat i u manjem opsegu za ostale pogranične krajeve. Svo to unutrašnje kolonizacijsko delo bi se moralno izvršiti po dobro promišljenom načertu te bi zahtevalo ogromnog dela, mnogo požrtvovnosti budu u finansijskom ili drugom pogledu. U krajevima, gde je potrebno naseljavanje naših sokolskih radenika, moralo bi se brinuti pre svega, da se nasele naši prednjaci.

Dela je dakle dovoljno! Mišljenja sam, da je sva to delo nužno potrebno, ako hoćemo koristiti svome narodu. Neodgovara briga sviju nas je, da predemo po tačnom programu da reči k delu!

Dr. Riko Fux.

Slovenski pregled.

Slovenska galerija slika u Pragu.

Ministarstvo prosvete čehoslovačke republike je kupilo jedanaest slika i jedan kip iz poljske umetničke izložbe, koja je bila nedavno u Pragu. Te umetnine čuvaju se u Karaskovoj galeriji u Tyrševom sokolskom domu. Kako dozajnemo razviće se s vremenom ta galerija u specijalnu slovensku galeriju slike. — Jugoslavenske likovne umetnice upozoravamo na tu velikopoteznu akciju u Pragu. Starešinstvo JSS je pripravno posredovati u konkretnim primerima u interesu jugoslavenske likovne umetnosti među njima i medu upravom Tyrševog doma. — Kolika šteta, da nije moguće obzirno na Ljubljanski Narodni dom i Narodnu galeriju u Ljubljani stvoriti sličnog odnosa, kakav je u Pragu medu dragocenom Karaskovom galerijom i Tyrševim domom, odnosno ČOS, koji će biti proširen i na slovensku galeriju slike u Pragu, koja je u osnivanju.

Javan nastup amsterdamske vrste ČOS.

U prvoj polovici februara je prisredila ČOS Pragu u velikom varietetu prvi javni nastup onih međunarodnih takmičara, koji su se do sada pripravljali u Brnu i Pragu za međunarodnu olimpijsku utakmicu u Amsterdamu.

Skijaške utakmice ČOS.

U programu letošnjih III. međusetskih utakmica ČOS bile su uvrštene i naročite skijaške utakmice. Takmičilo se na 50 km, u trojacima na 12 km, nadalje na 18 km i u skokovima. Mesto takmičenja je Plaveč kod Železnog Broda. Prijavilo se ukupno 193 takmičara i to na 50 km 30, na 18 km 142, u trojacima 51 i za skok 67. Za naročite patruljske utakmice u troje se prijavile 22 trojice. Pre utakmice biće svi takmičari pregledani po lekaru ČOS. Starešinstvo ČOS zastupaće na utakmicama deputacija pod vodstvom br. dr. Scheinera, koji

ali nije mogao prisustvovati utakmicama. —

Rezultati sledeći: Na 50 km, 19 takmičara, na cilj došlo 15. I. je došlo na cilj br. Slonek Bohumil, Novi Město u vremenu 6.14.04 h. Na 12 km, 10 trojica i došla trojica društva Jilemnice u vremenu 1.27.26 h. Članice na 10 km, 13 takmičarki i. Gadsteinova Bohumila, Benecko u vremenu 48.43. Članovi na 18 km, 93 takmičara, na cilj došlo 85 i. Kulha Josef Nove Město 1.23.03 h. — Skokovi, 41 takmičar, I. Koldovski Karel, koji je slobodnim skokom skočio 35 m. — Rezultati poprečno vrlo dobri, a i broj utakmičara imponira.

Uprava bugarskih Junaka.

Na XV. kongresu bugarskih Junaka u Vidinu izabrani upravni savet konstituisao se kako sledi: predsednik Dimitrije Lazov, podpredsednik dr. Vasilije Manov, tajnik Nikola Bidžev, blagajnik Mihajlo Dimitrev, članovi: Zvetar Gorčilov, dr. Ljuben Danajlov, dr. Kešakov, K. Aladžijev. Sačvezni načelnik je Nikola Gladniški, njegovi zamenici Josip Bureš i Atanasije Dimer. — Naredni savezni slet održaće se g. 1929. u Sofiji u proslavu 50-godišnjice oslobođenja od Turaka. Letos će se održati u svih šest župskih sletova, a u Sofiji međusetske utakmice. Nije isključeno, da će ići bugarski Junaci letos i na olimpijske utakmice u Amsterdam. — Na sprovođu bivšeg predsednika Hriste Atanasova učestvovalo je preko 2000 Junaka iz Sofije i oko 500 iz unutrašnjosti države. Svečani govor održao je za Junaštvo starosta Lazov, za Narodni Komitet dr. Ljuben Danajlov.

Stanje hrvatskog Sokolstva.

Po hrvatskom sokolskom kalendaru iznosi stanje hrvatskog Sokolstva 9 župa, koje broje u 187 društava 16.768 članova i 3053 članice. Kraj tega je još 2572 muškog i 1171 ženskog naraštaja, te 2762 dece obiju spolova.

Za amsterdamsku zakladu.

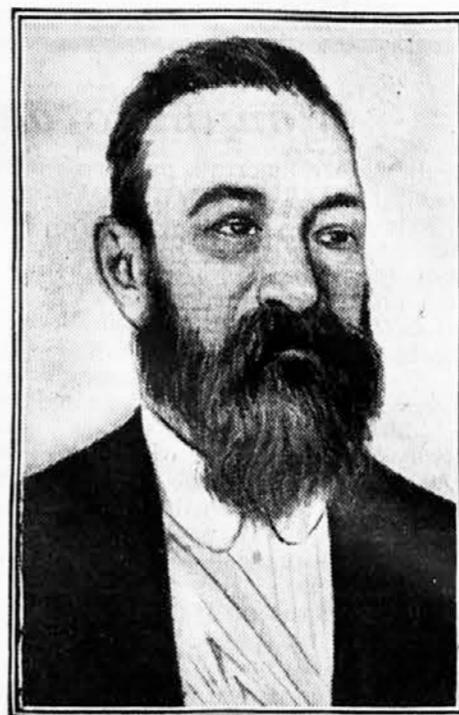
Vežbači »Ljubljanskog Sokola« sabrali su međusobno 10. o. m. za Amsterdamsku takmičarsku zakladu lep iznos, od Din 112:50, koji su izvršili saveznoj blagajni. Dajemo taj tipe primer shvaćanja sokolskih dužnosti ostalima za uzor!

Italija i njena briga za telesno vaspitanje.

Fašistička Italija se mnogo brine za telesno vaspitanje svoga naroda. Sada hoće pomnožiti igrašta i školske vežbaonice. Fašisti podupiru športska društva i talijanski telovežbački savez novčano i raznim drugim povlasticama. Ove godine otvorile će Rimu visoku fašističku telovežbačku školu, na kojoj će studij trajati tri godine, a imaće ista prava kao i ostale visoke škole. — »Il Gimnasta« glasilo je talijanskog telovežbačkog saveza slaviti fašističku vladu u hvali njenu poseću koju iskazuje telovežbi. Prošle godine je darovala vlasta 10 miliona lira u te svrhe. —

U redove beogradskog Sokolstva je posegnula sudbina okrutnom rukom. 10. februara pre podne premisnu je brat Ljuba Jovanović, narodni poslanik, bivši ministar, sveučilišni profesor istorije i bivši starosta beogradskih župe »Dušan Silni«.

Brat Ljuba Jovanović bio je dugi niz godina oduševljen Sokolu u kojem je pre rata igrao značajnu ulogu, kao

Uspomena na brata Ljuba biće većno očuvana u redovima jugoslovenskog Sokolstva, jer se i po ratu kao osvedočen Jugosloven učinkovito branio Sokolstvo te mu svestrano pomagao kao javan radnik i državnik. Jovanović je u časnoj uspomeni!

Brat Ljuba Jovanović rođen je 24. februara 1865. u Kotoru. U Beogradu svršio je filozofiju. Kao dobrovoljac učestvovao je srpsko-bugarskom ratu i bio kod Slinive ranjen. Isprva bio je nekoliko godina profesor na srednjim školama, zatim (1901) knjižničar Narodne biblioteke, a (1903) bio je imenovan za profesora istorije na beogradskom Univerzitetu.

U politički život preratne Srbije stupio je g. 1905 kao narodni poslanik. Bio je nekoliko puta predsednik Narodne skupštine i ministar raznih resora. Bio je član radikalne stranke i jedan od njezinih najzajedničkih ideologa. Pokojni brat Ljuba Jovanović bio je čovek visoke inteligencije, dobrostjanstven u saobraćaju s ljudima i apsolutno korekstan. Uživao je velik ugled u javnim, političkim i znanstvenim krugovima. Njegovimo umeće u političkoj istoriji našeg naroda i države značajnu ulogu. Slava mu!

Veličanstvenom sprovodu brata Ljube Jovanovića prisustvovali su ogromne množice ljudi. Naročito brojno je bilo zastupljeno beogradsko Sokolstvo i zastupnici svih političkih stranaka. Vlada, Narodna Skupština i radikalni poslanički klub bili su skoro korporativno zastupljeni. Nj. Vel. kralj bio je na sprovodu, a i krasan srebreven venac Nj. Vel. kralja sa zlatnim trakama i nacionalnom trikolom, na koju je bio uveren, da je sokolska ideja kao stvorena i pozvana za telesni i moralni preporod jugoslovenskog naroda. Zato joj se posvetio predanim radom i svestrano potporom kao ministar i narodni poslanik.

Otvorenje zimskih olimpijskih igara i takmičenja u St. Moritzu.

Uzgled u javnim, političkim i znanstvenim krugovima. Nj. Vel. kralj je bio uveren, da je srušen venac Nj. Vel. kralja sa zlatnim trakama i nacionalnom trikolom, na koju je bio uveren, da je sokolska ideja kao stvorena i pozvana za telesni i moralni preporod jugoslovenskog naroda. Zato joj se posvetio predanim radom i svestrano potporom kao ministar i narodni poslanik.

Uzgled u javnim, političkim i znanstvenim krugovima. Nj. Vel. kralj je bio uveren, da je srušen venac Nj. Vel. kralja sa zlatnim trakama i nacionalnom trikolom, na koju je bio uveren, da je sokolska ideja kao stvorena i pozvana za telesni i moralni preporod jugoslovenskog naroda. Zato joj se posvetio predanim radom i svestrano potporom kao ministar i narodni poslanik.

Takmičenje je održano na 30 km dugoj pruzi. Svaka patrola sastoji se od jednog časnika i trojice vojnika. Na pruzi su bile visinske diferencije do 110 m. Takmičilo je 9 država. Nj. Vel. kralj je bio uveren, da je srušen venac Nj. Vel. kralja sa zlatnim trakama i nacionalnom trikolom, na koju je bio uveren, da je sokolska ideja kao stvorena i pozvana za telesni i moralni preporod jugoslovenskog naroda. Zato joj se posvetio predanim radom i svestrano potporom kao ministar i narodni poslanik.

Rezultati: 1. Norveška 3:22, Poljske 2:2, Francuske 3:2 i Austrije: Nemačke 0:0.

Skijaške utakmice vojničkih patrola.

Takmičenje je održano na 30 km dugoj pruzi. Svaka patrola sastoji se od jednog časnika i trojice vojnika. Na pruzi su bile visinske diferencije do 110 m. Takmičilo je 9 država. Nj. Vel. kralj je bio uveren, da je srušen venac Nj. Vel. kralja sa zlatnim trakama i nacionalnom trikolom, na koju je bio uveren, da je sokolska ideja kao stvorena i pozvana za telesni i moralni preporod jugoslovenskog naroda. Zato joj se posvetio predanim radom i svestrano potporom kao ministar i narodni poslanik.

Vojnički krugovi mnogo su se zanimali za skijanje u našoj vojski i čudili se, da naša država nije poslala svoje vojničke skijaške patrole na zimsku olimpijsku prizagu. Otvorenju zimskih olimpijskih igara prisustvovalo je oko 3000 ljudi. Isti dan održana je hockeja utakmica na ledu između Austrije i Švicarske, koja je svršila rezultatom 4:4.

Na 12. februara o. g. održane su hockeja utakmice na ledu između Bel-

Koliko je tu bolj ali manj izprijenih teles in ukrivenih mišić, zlasti prsnih, s svojim kvarnim vplivom na notranje organe, posebno na pljuča in sreća. Neobično je treba, da se izprijenje preprečuje z redno telovadbo v čistih, dobro zračenih telovadnicah ali, seve še boje, na planem. Poštebno važno je to pri vajencih, pa potrebno tudi pri izučenih delavcih. Tudi utrujenost po enostranskom delu se tu odpravlja ali vsaj olajšuje z vsestranskim gibanjem.

Ali je telovadba potrebna tudi kmetu?

Tudi kmetu je treba telovadbe! »Kmečki človek se giblje in dela, ali to delo ga utruja, često je tega dela čez mero, ima smer na iste dele telesa in ne očvršča kakor raztegnjeno in raznovrstno se menjajoče gibanje,« pravi Demény. Prav za to očvrščanje je treba tudi kmetu telovadbe, to je »raztegnjenih in raznovrstno se menjajočih gibov.« To je vedo naši poljedelski telovadci, kar jih redno in marljivo obiskuje telovadbo. Ta in oni je že priznal, da dosti laže dela svoje kmečko delo in da se prej odpočije po njem, torej prej očvrsti, odkar redno hodi k telovadbi in se je že nekoliko strenil pri njem.

Zlasti pa potrebuje telovadbe kmečki i otrok. Naj navedem tu dva druga strokovnjaka. Profesor dr. Karel Gaulhofer, referent za telesno vaspitanje u naučnom ministarstvu v Avstriji in profesorica dr. Mangareta Streicher, strokovna nadzornica za dekliško telovadbo in lektorica za žensko telovadbo na vseučilišču na Dunaju, ki imata dobro ime med strokovnjaki v Avstriji in v Nemčiji, pravita: «

»Kmečki otrok ni bolj zdrav kakor mestni; nesposmetno je vedno govoriti o zdravem zraku in o delu, ki dela telesne vaje pri teh otrocih odveče. Najboljši zrak ne koristi prav nič, če otrok napačno in stisnjeno diha; in prav težko delo, h kateremu je vsak kmečki otrok kmalu

»G. Demény: »L'Education de l'Enfant fort« (Vzgoja krepkega napora), str. 52.

»Dr. K. Gaulhofer und Dr. M. Streicher: »Grundzüge des österreichischen Schulturnens«, str. 100 in 101.

prisilen, kako lahko pokvari prirodno dihanje. Kmečki otroci imajo navadno le krepkejše mišice, ne utrudijo se tako hitro z močnim in dočasnim delom. Da pa je to zgodnje vprezanje neprirodno in da ovira rast, je znanstveno dokazano. Težko delo namreč ne ustvarja izravnih mišic, ne ustvarja gibčnosti, prirodne izgraditve in s tem reda v telesu. Z dobro izbranimi vajami treba tudi tu najti izravnavo.«

Šesdesetogodišnjica br. Rikarda Katalinića-Jeretova.

Tom prilikom javna je štampa naročito simpatično pisala o njemu i njegovom literarnom delovanju. Sveukupno Jugoslovensko Sokolstvo se iskrene veseli i čestita tom sokolskom jubileju.

Brat Rikard Katalinić-Jeretov rođen je u tužnoj Istri u Volovskom Gimnaziju i trgovacku akademiju polazio je na Rijeci. Po maturi nastavio je svoje trgovacke nauke u Bečeju. Kao trgovac u Zadru pokrenuo je (1897) književni časopis Lovor. Uredivo je Glasnik Matice Dalmatinske i kalendar-almanah Svačić. G. 1907. bio je izabran za predsednika Matice Dalmatinske. Nadalje je bio neumoran radnik družbe sv. Cirila i Metoda, na kojem radu ga je zatekao i svetski rat za vreme kojega je bio progonjen i naposljetku konfiniran u Bečeju, gde je dočekao slom Austrije, a slobodu našu i ostvarenje Jugoslavije naše. Književni rad brata R. Katalinića-Jeretova je vrlo obilan; izdao je nekoliko zbirki pesama, a i priče i crtežice. Kao sokolskog pisca zna ga naše članstvo, s toga mu kličemo u ime celog članstva krepko »Na mnogaja! Zdravol!«

Dušan M. Bogunović (Zagreb):

Južna Srbija i slet Sokolstva. Skoplje.

Općeniti opis. Kulturno, ekonomsko, geografsko i sokolsko središte Južne Srbije (Stara Srbija i Makedonija) jeste grad Skoplje, koje leži s obe strane reke Vardara, a u Skopskoj kotlinoi. Nije ono samo takovo središte danas, ono je bilo i u doba vlaste Turaka središte Kosovskoga Vilajeta. U njemu se stiće putevi, koji dolaze sa severozapada iz Kosova, Sandžaka i Metohije kačaničkom kilijsurom; iz jugozapada od Ohrida i Debra kroz klisuru Derven; iz severa iz doline Južne Morave preko Kumanovske preselidine, a iz juga od Soluna kroz klisuru Demir Kapiju. Radi toga središnjeg položaja nazvao je Cvijić Skoplje — Balkanskom jezgrom.

Prošlost se Skoplja spominje pre Rimljana. A u doba vladavine i moći Rimljana zauzimalo je Skoplje važan položaj u razvijetu i životu Rimljana, koji su ga nazivali Skupi. Staro Skoplje nije se nalazilo na današnjem mestu već nešto više od dosadanje Skopljia, a između sela Bardovca i Zločučana.

Usled toga položaja, a i čestih borbi i promena gospodara, Skoplje je bilo u neprestanoj borbi i zato se nije moglo da očuva ni sagraditi, a niti da se sačuva starina, spomenici i slično iz doba naše moći i slave; naročito u doba vlaste Turaka, a kasnije momentane vladavine Bugara, nastalo je da nestane svakog traga iz naše prošlosti. Jedino su ostali donekle naši manastiri.

Naročito je Skoplje postradalo od Austrijanaca godine 1689. (300 godina nakon kosovske pogibije), kad je austrijski general Pikošini od Skoplja zapaliti. Kasnije usled čestih ratova, došla je i kuga, koja je uništila skoro sve stanovništvo. Okruženo planinskim vencima, Skoplje koje je bilo

Alojz V. Sokołowski (Skoplje):

Cilj Sokolstva u Južnoj Srbiji.

U duši jednog dela jugoslovenskog naroda na jugu naše prostrane domovine — u Južnoj Srbiji — ima nekoliko struja osećanja nacionalne svesti. Taj narod, koji je preveo čitave vekove pod grubom silem polukulturnih Turaka, nalazio se u većitoj poziciji prezenog robija, a njegova svest ograničavala se na tome, da on nije onaj, koji gospodari nad njim. Dakle prvenstveno osećanje jedinstvenosti kod naših Makedonaca izražavalo se u tome: da su oni hrišćani! Sve nade za oslobođenjem i boljom budućnošću oni su upirali u Rusiju, u to vreme jednu slobodnu slovensku zemlju. Tek dacie, posle narodnog ustanka u Šumadiji,² kada se stvara kneževina,

»Hrišćani Slavljanji« za razliku od onih hrišćana (Grka i Cincara), koji su živeli medju njima, ali koji su imali zaseban jezik i običaje.

² Traženje Južne Srbije, da se prisajedini Srbiji, datira još od samoga početka oslobođenja Šumadije, učešćem njenih sinova u tom revolucionarnom pokretu. Prvi srpski ustanak imao je ove znamenite ljude iz Južne Srbije u svojim ubojnim redovima: vojvoda Antonije Plješić, zeta Karadordević, rodom iz Prištine; vojvodu Čolak-Antića iz Prizrena, vojvodu Dimitrija iz Novog Pazara; vojvodu Simu Paštrnacu i Hadži Prodanu iz Senice; kapetana Nikolića iz sela Mavrova u tetovskom okrugu; Jovana Cincarmarkovića iz Ohrida;

prestolni grad cara Dušana, daje živopisnu sliku, koja dobija svoju odliku naročitim istočnjačkim životom.

Vardar ga deli na dva dela i to evropski deo, koji se nalazi s desne strane i orijentalski deo na levoj obali Vardara, koje delove spaja veoma interesantan kameni most, koji je pročlan Dušanov most. Most je graden na svodove, na sredini ispučen, na krajevima uži i niži.

Ako prodete Skopljem, onda osim života na ulicama (čaršiji), načinu trgovanja, gradnji kuća, raznolikoj fizijskomom ljudi, jednom reći života balkansko-istočnjačke varoši, sretamo i neke spomenike i to:

1. Skopski grad — Dušanov grad. Njegova prošlost nije tačno poznata. Misli se, da je sazidan u doba vizantinskog.

2. Kuršumli — Han, koji je u vezi sa borbom našeg naroda. U njem su zatvarani naši pravci. Postoje mišljena, da su ga gradili Bizantijci, car Dušan ili Dubrovčani. Velika je to četvoro uglasta zgrada, sazidana od kamena i cigla. Ima dva sprata. Gorje odaje su bile za stanovanje ljudi, a druge za robu i stoku. Za vreme Turaka pretvoren je u zatvor, dok je pre toga služio za trg, a kako se govorii za vreme cara Dušana bila je tu smeštena vojska. Danas se Kuršumlihan, koji je dobio ime po olovnom pokrivaču, preudešava za Istoriski Arheološki muzej južne Srbije, koga organizira brat dr. R. Gručić. Postoje još tri hana i to: Sulihan (Vodeni han), Kapanhan (Zatvoreni han), koji danas služi za trgovce, a treći Kjutubhan, gde je po pričanju nekad bila smeštena biblioteka.

3. Turci su posvećivali dosta pažnje kupanju tela i zato su gradili po-

a posle kraljevina Srbija, i kasnije počinju ruskim kneževina Bugarska, u njima se budi uža nacionalna svest, koja je tada životarija i očuvala se jedino prenošenjem s kolena na koleno narodnih običaja u kojima se čuvala svest o velikoj narodnoj prošlosti.

Dve novčvorene slovenske zemlje, Srbija i Bugarska imajući neposredno blizinski istorodni element narodni, počeši ga privlačiti k sebi. I o počeši poznata propagandistička borba u Mačedoniji u kojoj se propagatori dveju bratskih zemalja sukobio. A Turci gospodari situacije, protiv kojih je ovo prvenstveno bilo uperenje, namerno izazivali su sukobe, davajući povlastice čas onim čas drugim.³

Manastirliju iz Bitolja; Petra Ičko, tvorca Ičkogovog mira, takođe rodom iz Povardara.

3. Do Sanstefanskog mira i Berlin-skog kongresa sav Slovenski element u vadarškoj oblasti bio je Srpski, a ni pomena nije se imalo za Bugare. Usled mnogih ustanaka i podnošenja molbi vadarških Srba berlinskog kongresu Sultan Hamid ustanovi u Prištini preki sud, koji je osudio na smrt blizu 7000 duša. Među ovim mučenicima bili su najviše Srbi iz Štipa, Radovišta, Kočana, Velesa, Kumanova, Čustendilja, Tetova, Skoplja i drugih mesta. Ovaj dogadjaj doneo je bugarskoj propagandi velikih povlastica. Naime, Sultan Hamid upisao je u državne knjige sve Srbe od Meste do Bosne pod imenom »Bulgar miletii«, to jest Bugarske narodnosti. Zatvorili oni su na samostalnu crkvu u Mačedoniji (Egzarhiju), i vanrednu poziciju turske vlasti protiv Srba, kao

sebna kupatila, koja zovu amami. Kušatila su pretvorili od Srpskih crkava, kad su posle kosovske bitke zavladali ovim krajevima. U Skoplju se nalazi Daut-pašin amam predešen od crkve Sv. Dimitrije. Ispod današnje Sultan-Muratovske ima amam, koji se zove »Kupatilo kod Sat-kule«.

4. Nedačko Skoplja, a odmah iza kasarne Kralja Petra nalazi se Skopski vodovod iz najstarijih vremena, posmocu kojega se sprovodila voda iz Skopske Crne gore, preko jedne doline u Skoplje. Taj vodovodni kanal leži na stubovima, koji su povezani lučevima.

5. »Carstvujući Grad« ima bezbroj džamija, koje se naročito lepo, a najljepše vide sa grada cara Dušana, a izgledaju sa svojim minaretima, kao da je Skoplje poplavljeno tvornicama. Ima ih oko 30, dok crkva ima 5 pravoslavnih, 1 katolička i sinagoga.

Od pravoslavnih crkava je najljepša i veoma značajna crkva Sv. Spasa. Kada se prolazi pokraj nje, neprimjećuje je se, jer je ogradena visokim zidom, tek na ulaznim vratima ima beli mermerni krst. I kad se stupi u dvorište, koje je puno grobova naših crkvenih prvaka iz prošlosti, teško se primeti da je to crkva, jer više od polovine nalazi se u zemlji. U crkvi se ulazi niz stepenice. Crkva malena i mračna, ali sa veoma značajnim ikonostasom i vladičinim prestoljem, koji pokazuju savršeno umetnički rad. Pored razne ornamentike na ikonostasu izrezani su motivi iz Starog i Novog Zavjeta. Tu se nalazi i originalna izrada lika cara Dušana. Ikonostas su radili tri brata iz Debra, koji su svoje likove čekićem i dletom izrezali na desnom uglu ikonostasa. Ikonostas u cela crkva predstavljaju našu pravu orografsku umetnost. Tu je krunisan car Dušan 16. aprila 1346 godine za cara, koji je godine Srbija postala carstvo i proglašena srpska arhiepiskopija. Na državnom saboru u Skoplju godine 1349, objavljen je u Dušanov zakonik. Po ikonostasu crkve Sv. Spasa, radi se danas ikonostas zadužbine Karadordevića u Topoli i grade ga potomci onih, koji su izrezivali i ikonostas crkve Sv. Spasa. Za crkvu Sv. Dimitrije nezna se kad je zidan. U zidu ove crkve bila je nadgrobna ploča sa staroslovenskim natpisom, kao nadgrobna ploča majke cara Dušana. Ovu ploču odneli su Bugari i jedan maši deo vratili su se u skopskom muzeju. Crkva Sv. Bogorodice, čiji je ikonostas iz mermernih stubova i orahovog drveta u duborezu. Crkva je iz davnih i davnih vremena, iz doba cara Milutina i cara Uroša. Blizu crkve Sv. Bogorodice je crkva Sv. Mine, u kojoj se sada ne služi, jer je stradala za vreme rata, a spominjem je radi toga, jer su zvonici na samoj crkvi dok su kod ostalih uz samu crkvu. Još ima crkva posvećena caru Konstantinu i carici Jeleni.

U glavnoj ulici Skoplja u ulici Kralja Petra nalazi se katolička crkva. To je u većini crkva katolika i Arhauta. Pošto Skoplje ima mnogo Jevreja to su podigli Sinagogu.

Glavna, najstarija i najznamenitija džamija je Sultan-Murat, koja se nalazi u sredini Skoplja na levoj obali Vardara na jednoj uzvisini. Sagradena je 1430 godine. U dvorištu je Sahat-Kula. Ispod ove džamije nalazi se Gazi-Isa begova džamija interesantna po svome arhitektonskom sklopu.

I tako u Mačedoniji za kratko vreme od jednog istog tela, od jedne iste duše stvorila su se dva lica: Srpsmani i Bugaraši. Ova je podvojenost išla tako daleko, da su iz jedne te iste kuće dva rođena brata bila podvojena u dva tabora.⁴ Pored ovoga bilo je takvih, koji goreći između dva ognja, nisu znali kuda će.

Sem toga sudsudina toga naroda bila je vrlo bura i promenljiva. Svaka promena gospodara i režima u ranije doba, stvarala je nov karakter. Dodir sa Turcima, Grečima, Jevrejima, Činčarima i Arhautima, stvarao je nove tradicije, koje su isticali nove i potičale stare uspomene, u kojima je teško razlikovati što je čije i u kakvoj meri.

Eto, u ovakvim prilikama počelo se razvijati Sokolstvo posle svršetka rata u Južnoj Srbiji;⁵ njemu je palo u deo da radi u takvom elementu, na koj

većinih revolucionara, iskoristiti ovaj period pritiska nad Srbima, pa u razmaku od 20 godina (1870—1890), a svojim propagandističkim radom poskušati da uguši i istrebi srpsko ime. (Vidi »Južni Pregled«, 1927.)

* Kako Makedonci sami kažu: jedan je držao »Srpsku partiju«, a drugi »Bugarsku partiju«.

* Prvo Sokolsko društvo u Južnoj Srbiji Gimnastičko društvo »Dušan Silnič« osnovano bilo je u Prištini 1908. godine, i pri kraju te iste godine u Prizrenu. Ova dva društva bila su tako reći organski vezani za oslobođenja akciju u ovim krajevima, za razliku od istoimenih društava u Srbiji, ona su po svome smeru i idejama bila sastavni del srpske nacionalne propagande u turskoj carevini do 1912. godine.

Unutrašnjost je dragocena, naročito radi perzijskih čilimova. Tu je bila nekad crkva Sv. Dorda. Zatim Jaja-pašina džamija. Ona je iz godine 1518. I ona je podignuta na temeljima crkve. Minaret ove džamije je najviši u Skoplju. Pred svim džamijama nalaze se tremovi — a naročito je interesantna trem Jaja-pašine džamije, jer je išaran orijentalskim šarama. Treba spomenuti i Mustaf-pašinu džamiju, koja je iz 15. veka. Ona se nalazi suprot grada. Veoma interesantna građevina, koja je kub pokriveno olovom. Pred džamijom su zgrade gde Turci-muslimani uzimaju avdes t. j. umivaju vodom lice, ruke i noge pre stupanja u džamiju.

Spomenuo sam crkve i džamije radi toga, jer se u doba borbe Srba (hrišćana) i Turaka (muslimana) vodile borbe koliko god nacionalna, toliko i verska, jer su Turci hteli da pobedom muslimanstva na Balkanu zavadiju u Evropu i obratno Srbi sa borbom za hrišćanstvo hteli da osiguraju Evropi mir od Turaka. Pa i kasnije borbe vodile se u znaku hrišćanstva i muslimanstva. Prevlast Turaka na Balkanu, a naročito posle kosovske pogibije nastojanje je Turaka, svaki najmanji trag hrišćanstva utri i zato pretravaju crkve u džamije ili ih ruše, da nestane vidljivi znakova hrišćanstva. Osim toga crkva u srpskom delu našeg naroda zauzima presudnu ulogu i značenje, jer se celu našu borbu vodi u znaku:

»Za krst časni i slobodu zlatnu!«

Crkve su mesta gde se naši borci sastaju i dogovaraju, crkve su gradili naši velikani i kraljevi u narodnom stilu, tu se saranjivali najbolji naši sinovi, tu su bili zborovi i dogovori; krst časni služi kao znak pobede našega naroda. Pored džamija, potrebno je, da se spomenu i muslimanske bogomolje — takođe t. j. Turki manastiri. Nisu to manastiri u smislu pravoslavlja ili katolički već su to obične privatne kuće u kojima su smještene razne vrste muslimanskih rezova.

6. Svaki onaj koji jede u Skoplju treba da pogleda u jednu kuću, koja se nalazi u dvorištu hotela »Balkan«. Tip je to kula, koju je bilo u doba feudalnog mnogo u Skoplju, a obično su takve kuće imali arhautski begovi, koji su posedovali velike posede (čilice).

Ako prošete Skopljem, naročito levom obalom Vardara orijentalskim delom, koji je sav isprepletan tesnim uličicama sa malim dučančićima i cela ulica izgleda kao jedna trgovina puna raznovrsnih orijentalskih stvari, od kojih su veoma zanimljive kujundžiske radnje, koji izraduju filigranske radevine od srebra i zlata. Trgovac, ako je Turčin, a u ovom delu su oni u većini, sedi na »čepenkiju« (to su vrata s kojima se uveče trgovac zatvara svoj dučan) prekrštenih nogu, puši i piće kafu i čeka mušteriju. Osim ovih malih sitnih radnja, postoje i orijentalski bezžan.

Nedaleko od uličica gde su dučani, dolazimo do kuće za stanovanje, koje su ogradene velikim zidom i sa ulice se dosta teško vide, ako nisu kuće bogatih muslimana. Pred kućom imadu prostrano dvorište, koje je puno cvjeća. Slično su uredene i kuće hrišćana. Kuće su udešene tako, da služe za miran porodični život. I kad ostavimo orijentalski deo varoši pun

života i šarenila, pesma i gramofona, aščinica i kavana, dučana i džamija, ostavimo taj deo i predemo bilo preko mosta cara Dušana ili željeznog mosta u blizini Sokolskog doma — eto nas u evropskom delu varoši — koji potpuno odgovara velegradskom uredu. Od Dušanovog mosta, pa do željezničke stanice je glavna i najlepša ulica Kralja Petra, ulica gde je uveće korzo (šetalište) mlada i stara sveta grada Skoplja, ulica najmodernijih trgovina i hotela, iz kojih čuje pesmu naših cigana i kapela. Tu su hoteli: Bristol, Srpski Kralj, Grand-Hotel, Moskva i dr. Tu su bioskopi: Apolo, Vardar i Balkan. A sad se pode od mosta cara Dušana na levo ulicom Kralja Aleksandra dolazi do Učiteljske škole (Idadija) — jedna od najlepših u našoj kraljevini opštinskog parka, gde će biti vežbalište. U toj ulici je sedište armije. Tu je velika Medresa Kralja Aleksandra, Prosvetni dom, Čehoslovački konzulat itd. na početku

koju se verovatno posle Kosova polja sklonio velik deo našeg naroda, da nade utočište i obranu. — Tu je naš narod sagradio mnoge manastire i za to se Skopska Crna Gora naziva naša Sveta Gora Nema skoro ni jednoga sela u Skopskoj Crnoj gori u kome ne ma manastira iz doba naše srednjovekovne slave i moći. Tu je crkva Sv. Nikole, koju podiže kralj Milutin; crkva Sv. Bogorodice podignuta je za vlast kralja Stevana Dečanskog (1321 do 1331); za vlast cara Uroša crkva Sv. Arhandela; za vlast kralja Vučića crkva Sv. Dimitrija poznata pod imenom Markov manastir.

U Ljubotinu, koji je završetak Šar-planine, koja se nalazi na zapadnoj strani Skoplja, podigla je gospoda Dajana za vlast cara Dušana crkvu Sv. Nikole itd.

Kraj crkava, podignut je i manastir u kojima se razvijala Srpska umetnost i književnost, a ti manastiri bili su središte duhovne kulture našega naroda, a crkve bile su zborišta, gde se narod u teškim danima sastajao i mislio o slobodi naroda i države. Iz manastira širila se umetnost i književnost po raznim zadužbinama, koje pozizavaju naše veličešte i veličaši.

Na jugu iznad Skoplja diže se planina Vrdno, koja se na istoku završava

šava Markovom Kruškom, iza koje nastaje bazen Markova Reka. Okružena planinama istorijskog značenja, kroz koje vijuga Vardar, a mi za te planine i reku Vardar možemo da damo sliku samo ovim rečima pesnika Vojislava Ilića (mladega):

*Suro večito stenje gordo se u nebo diže;
nad urvinama tavnim orli se s oblakom bore.
A dole sa strašnim šumom Vardar se
peni, i diže i pada kroz gaste klance u sinje Jegojsko
more.
O vali, o reko srpskal Stoleča tako se gube,
i kao talas tonu u more večnosti tave.
Al tvoje biserne kapljile kamena podnožja
ljube gde spomenici stoje narodne prošlosti
stavne, ali će ko rajske feniks sinuti sloboda mila;
i ja ču stajati vedar gde sada pogružen
stojim, i naš će oro beli široko razviti krila,
nad urvinama tvojim.*

*I beli or'o razvio je svoja krila i čuva
nad urvinama tvojima prošlost, sadašnjost i
budućnost moći i slave naše.*

*I belom orlu dolazi siv zelen — Sokole,
da zajedno s' belim orlom dovrše delo
večnosti naše.*

*Skoplje — čarsko Skoplje — beli orlovi
i Sokoli hrte Tebi i pozdravljaju Tebe —
carstvujući grade.*

Zato je zaključilo starešinstvo JSS na predlog savezničkog prosvetnog odžbora, neka se skupi svoj gradivo, koje se odnosi na rad, žrtve i uspehe jugoslovenskog Sokolstva za našu državu. Sve sestre i sva braća iz svih prostornih krajeva domovine naše pozvani su i zamoljeni, da saraduju kod skupljanja toga gradiva, koje ćemo objavljivati prvo u Sokolskom Glasniku, a nato urediti i sabrati u knjigu «Temelji naše države». Ta knjiga neka bi bila najlepši dar i najdraža uspođena svemučem članstvu o prvoj desetogodišnici obstanka naše države.

Braćo i sestre, počinite odmah s delom! Saljite dobre, zanimljive i dokumentovane doprinose uredništvu »Sokolskog Glasnika«. Zdravo!

Starešinstvo JSS.

Iz prosvetnog odžbora JSS.

Svim župskim prosvetarima i redaktorima sokolskih listova.

Kako je bilo spomenuto u poslednjem broju Sokolskog Glasnika, održće se sednica savezničkog prosvetnog odžbora prilikom Glavne skupštine JSS u Kragujevcu, 18. marta o.g. u 7 sati u jutro u I. muškoj gimnaziji. U isto vreme i zdrženo tom sednicom biće izvestaj i razgovor redaktora sokolskih listova i referat socialnog odseka JSS. Dnevni red zdrženih sednica tih triju savezničkih odsaka biće sledeći:

1. Izveštaj predsednika savezničkog PO.

2. Izveštaji predsednika župskih prosvetnih odžbora o stanju prosvetnog rada u njihovim župama.

3 Predlozi, saveti i smernice za buduće.

4. Izveštaj savezničkog novinara i razgovor o našoj sokolskoj štampi.

5. Referat socialnog odseka JSS.

Pojedine župe odnosno njihove PO bratski upozoravamo i molimo:

1. Da pošalju odmah eventualne predloge starešinstvu JSS. 2. Da izvrše odmah kratke, pregledne izveštaje o stanju prosvetnog rada u svojim župama i pošalju jednu kopiju saveznom PO.

Taj poziv u Sokolskom Glasniku važi mesto svakog pismenog obaveštavanja.

Prosvetni odžbor JSS.

Savezni dan uplatila su za g. 1927. društva (III. iskaz):

Prnjavor, Pančevo, Novi Pavljanji, Celje, Paraćin, Kaštel Gomilica, Kočaška Bela, Bar, Blato, Cetinje, Dubrovnik, Metković, Vrgorac, Vrbas, Vinkovci, Solin, Split, Šibenik, Brčko, Ugljevič, Sarajevo, Mirna, Bačka Topola, Sremski Karlovci, Dvor, Bled.

XLI. SEDNICA STAREŠINSTVA JSS 30. januara 1928.

Brat tajnik čita brzojavne pozdrave sa glavnim skupština sokolskih društava: Zagreb I., Cetinje, Kumanovo, Beograd I. — zatim župe Mostar, koja javlja o teškom položaju i gladovanju naših sokolskih potrođica u Hercegovini. Zaključuje se, da će starešinstvo provesti sabirnu akciju — Župa Celje javlja svoju glavnu skupštinu za 26. II. o.g. JSS zastupače brat dr. Fux, a župa Tužla svoju u Doboru za 4. III. o.g. na kojoj će JSS zastupati brat dr. Fux. — Proslavlji 60-godišnje sestre Franje Tavčarjeve prisustvovaće za JSS braća Gangl, Kajzelj i Murnik. — Osiguravajući fond doznačio je društvo Sremska Mitrovica za br. Spasa Bogunovića Din 310, društvo Kastav za br. Vivoda Vladimira Din 350 i društvo Varaždin Din 600 za naraštaja Ernesta Söhnela. Jednoglasno primljeno.

Brat gospodar daje starešinstvu bilancijske podatke pre 31. XII. 1927. i tumači napredak savezničkog gospodarstva. Sa zadovoljstvom uzeto do znanja.

XLII. SEDNICA STAREŠIN. JSS 7. februara 1928.

Brat starosta podaje tačan i detaljan izveštaj starešinstvu o toku saštanka u Beogradu. Prema izveštaju je starešinstvo zauzelo svoje stanovište i donelo neke zaključke. Brat starosta poziva braću referente, da saštave svoje referate do 15. februara o.g. za glavnu skupštinu JSS u Kragujevcu, da uzmognemo na vreme izdati načrtovi brošura. Nadalje upozorava željeznički odsek JSS, da učini sve što je potrebno sada dok još zaseda odžbor za izradbu pravilnika za vozne povlastice u Beogradu, jer po dosadašnjim zaključcima mi smo sasvim izostavljeni. — Brat starosta Dragutin Kolarčić dugogodišnji starosta bijelovarske župe predložen je na odlaganje diplmom Kralja Matjaža. Prima se jednoglasno.

Brat tajnik čita brzojavne pozdrave sa glavnim skupština društava: Beograd II. i župe Kragujevac iz Jagodine. — Na raznopratanju bratskih društava donešen je zaključak: Svim bratskim sokolskim društvima zabranjuje se brzojavno pozdravljati kraljevski dom, sa svojih glavnih godišnjih skupština; to pravo si pridržaje jedino savezna glavna skupština u ime sveukupnog jugoslovenskog Sokolstva. Isto važi i za sve bratske župe.

Na glavnoj skupštini župe Bjelovar zastupač JSS brat dr. Fux. Referat o održanoj skupštini župe Kranj, daje brat. dr. Fux, koji je prisustvovan skupštini kao zastupnik JSS. Zatim je odobren poziv JSS za pomoć gladujućim sokolskim potrođicama u Hercegovini. — Brat Kajzelj izveštava, da će dati izveštaj o glavnoj skup-

štini župe Šibenik na narednoj sednici, jer je danas već prekasno. Prima se.

«Prednjak» list Jugoslovenskog Sokolstva prednjašnja izšao je 30. januara o.g. u krasnom obliku, bogatim sadržajem i ukrašen slikama. Preporučamo članstvu, da list marljivo čita i širi, tražeći mu saradnike i preplatnike. Cena Din 30—.

Iz župa.

Članstvu sokolske župe Ljubljana in sokolskim prijateljem!

Poročila bratske sokolske župe v Mostaru o tragičnom položaju našega naroda v Hercegovini in Črni gori so tako žalostna in obupna, da bi bil vsak zamujen trenutek neopraviljiv greh, če ne bi spomnili svojega članstva in svojih prijateljev, da je dozvolil čas, ko moramo z dejaniji pokazati, da nam bratstvo ni zunanj blesk, ampak globoka nerazrušljiva, vso skupno radost in bol vsebujoča osnova naše organizacije, da je Sokol Sokolu brat bil, da je in da ostane pravi brat v vsakem položaju ne glede na levo ne na desno.

Legendarno junakši rod, ki je upasel l. 1875 v Nevesinju prvo puško v vstaji proti dušmaninu, ki je l. 1912 sprožil prvi top v balkanski vojni in ki je l. 1914 napravil prvi korak v grandioznom pohodu do svobode jugoslovenskih plemena, je danes na tem, da zaradi pomanjkanja njenostavnejših živiljenjskih potrebnih dobesedno strada ter umira in da ga preganja iz malodarne, pa vendar samo njegove skalnate grude v neznano tujino ne-

počne.

Bratje in sestre! Prijatelji! Dvakrat da, kadar hitro da! Ne oklevajte, ne pošljite takoj svoj dar na naslov: Sokolska župa Ljubljana. Pomožna akcija. Mestna hranilnica.

Imena darovalcev in obračun objavimo po izvršeni nalogi v dnevnem časopisu.

Zdravo!

Starešinstvo Sokolske župe Ljubljana. Nande Marolt, starosta.

Stan Flegar, tajnik.

Iz sokolske župe — Ljubljana.

«Ljubljanski Sokol» (Narodni dom). Dne 1. oktobra t. l. poteče 65 let, od kar se je vršil njega ustavnovni občni zbor. — Društvo lbo proslavilo ta svoj jubilej z javnim telovadnim nastopom dne 17. maja t. l. na letnem telovadšču pod Tivolijem; dne 29. septembra zvečer bo priredilo v društveni telovadnici telovadno akademijo, v nedeljo dne 30. septembra pa se bo vršil slavnostni občni zbor. Vsa ljubljanska in okoliška društva se že danes opozarjajo na to lepo Sokolsko slavlje našega matičnega društva.

Borovnica. Občni zbor Sok. društva je bil 15. t. m. Odbor je imel v preteklem letu 21 sej. V Sokolskem domu je bilo 16 lastnih in 5 tujih predstavitev. Vsi telovadni oddelki so sedevali pri 2 akademijah. Imeli smo pa izlet v Bistro, zlasti lepo je uspel javni nastop 14. VII. 1927. Udeležili smo se tudi javnih nastopov 5 sosednih društiev in pokrajinskega zleta v Ljubljani. — Igralo se je 8 igrač, od teh ena trikrat. — Knižnica šteje 129 knjig v 184 izvodih. — Dohodkov je bilo 88.454 Din, izdatkov pa 87.883 Din 95 p. V odbor so izvoljeni: br. Fr. Drašler, starosta; M. Košuta, podstarosta; St. Gabriel, načelnik; Z. Gašper, načelnica; F. Lampret, tajnik in blagajnik. J. Fatur, prosvetar; A. Bajec, gospodar in 9 odbornikov. Javni nastop bo 8. julija, 12. II. smo igrali »Scapinove zvijače« 19. II. bo maskerada; dobili smo tudi radio, ki nas bo večkrat zbral v domu Zdravo!

J. F.

Iz sokolske župe — Maribor.

Prosvetno delo v Marib. Sok. župi.

Pred menoj leže statistični izkazi za II. ter III. četrletje 1927, in sicer o prosvetnem delu, opravljenem v tem razdoblju v Sok. društvih, včlanjenih v Marib. Sok. župi. Niso sicer popolni, zakaj mnoga Sok. društva se dozdevno ne zavedajo važnosti statističnih podatkov in zato tozadovnih izvestij niso poslala; a tudi takšni, kakršni so, so izkazi zanimivi in instruktivni.

Prv, kar opazimo pri premotovanju teh izkazov, je, da delovna sezona začenja v društvih vedno meseca septembra in začne ponehavati v maju ter se prekine skoraj popolnoma v juliju in avgustu. Praktična posledica iz tega bi moralta biti, da se društveni občni zbori ne bi smeli vršiti ob začetku kolodarskega, ampak ob začetku šol. leta; tedaj bi se morali voliti novi odbori, ki bi si postavili nove delovne programe za novo delovno razdoblje. Kjer obstoji v društvu zdravna kontinuiteta, tam sedanji termin obdržavanja rednih občnih zborov ni skodljiv; kjer se pa ob takih prilikah izvrše pri volitvah večje izpomembe, tam razpade delovna sezona v dva dela, ki utegneta ibiti brez potrebe kontinuitete, in to more biti društvo v občutljiv kvar.

Značilno je nadalje, da označujejo med vsemi prosvetnimi podjetji najvišje število nagovorov (okratki govor pred vrsto): za članstvo v dobi 6 mesecov 142, za naraščaj in decu pa 219. Nasproti temu znača število predavanj le 18. Ako primerjamo ti dve števili in z njima število zabav (z iz-)

prečkom) je zelo veliko.

M. Kovačić.

* Strossmayerova akademija u Varaždinu.

U nizu prosvetnih priredaba varadinskih kulturnih in nacionalnih društava u Prosvetnom tijednu, održalo je i Sokolsko društvo u Varaždinu 4. ov. m. u spomen godišnjice rođenja velikog jugoslovenskog biskupa Josipa Jurja Strossmayera, akademiju.

Prigodno predavanje održao je brat prof. Vladimir Deduš, nakon čega je br. Josip Mrzljak recitovao Glumčevu pesmu »Strossmayeru«. Na raštajke Drina Draškić, Mira Mutak i Vlasta Mrzljak odigrali su prigodnu »Viziju«. Nakon toga davao se »Jazzava pred sudom« od Petra Kočića. Brat Tošo Španović sa mnogo talenta odigrao je tešku ulogu Davida Štrbea. I braća Mirko Prošnički te Mateo i Alojz Sigler dobro su odigrali svoje uloge. Veće je završeno čajankom i plesom.

Sokolstvo i desetogodišnjica naše države.

Svoj braći i sestrama!

Ove godine se navršava prva desetogodišnjica ustanovljenja naše države. Jugoslovensko Sokolstvo proslaviće taj i dogadanje velikim pokrajinskim sletom u Skoplju na Viševan, dan, a i svako društvo JSS proslaviće naročito desetogodišnjicu Jugoslavije u svome kraju. Naše Sokolstvo je imalo kod gradenja naše države bez dvojbe velikih zasluga. Pre

rata je bila najagilnija organizacija u propagisanju jugoslovenske nacionalne ideje.

Za vreme rata su hiljade Sokola žrtvovali na bojnim poljanama svoje živote za ostvarenje Jugoslavije; danas učvršćuje Sokolstvo u našem ujedinjenom narodu smotrenim i idealnim sokolskim radom narodnu i državnu svest.

Što je značilo i što je dalo Sokolstvo za našu skupnu i ujedinjenu doštinu neka saznaju sva naša braća i sestre, neka sazna i najšira javnost.

Glavna skupština Sokolskog društva u Mariboru

održana je u nedelju 22. januara do podne, uz učestvovanje vrlo lepog broja društvenih članova i članica. Društveni starosta brat dr. L. Boštančić otvorio je glavnu skupštinu, spomenuto se je one braće i sestara, koji su tečajem prošle godine umrli, i pozvalo skupštine da stvarno pretresaju izvešća pojedinih funkcionara. Po proučanom običaju bila su sva izvešća štampana u zasebnom svesku i rasposlana svim članovima društva.

Iz izvešća vidimo, da je upravni odbor održao 13 širih i 8 užih redovnih sednica, na kojima se je rešilo 329 dopisa i rešavalo o svim tekućim poslovima. 31. decembra 1927 brojilo je društvo: članstvo 723, naraštaja 181, dece 321, svega skupa dakle 1225 sokolskih pripadnika. Polazak telovežbe dosegao je broj: 33.671 u 529 vežbovih sati. Vežba se je u 15 odnosno duže vremena, i u 18 odeljaka (kategorija). Od tih odeljaka trđa naročito istaci rad odeljaka starije braće (najstariji vežbač brat Knalić imao 65 godina!), koji je u 85 vežbovih sati dosegao ukupni polazak 1146. Taj odeljak može da posluži za ugled i primjer mnogim mlađim vežbačima. Od javnih telovežbenih nastupa valja spomenuti javnu vežbu 12. juna, na kojoj je nastupilo 343 vežbača svih odeljaka, i svečanu jubilarnu akademiju 12. novembra (v. Sokol. Vjesnik ž. Zagreb, 1927. str. 146.). Prednjaki zbor vodio je brigu i o izobrazbi prednjaka pripravnika, pa je tečajem godine lep broj mlađe braće i sestara polazio prednjake tečajeve (savezne i društvene) i položio ispite, tako da mirno možemo gledati u pridolazak novog prednjaka naraštaja. — Kratkih govorova pred vrtom bilo je 108. Knjižnica broj 1107 knjiga, od kojih su 732 sokolskog (idejnog i tehničkog) sadržaja. — Blagajna je imala novčanog prometa 221.378 Din, dok je društveni imetak vredan 84.905 Din. Građevni je odsek imao prometa 335.978 Din, pa je podigao imetak na 398.019 Din. — Društvo ima dve podružnice (odseka) u Jarenini i na Pragerskom.

Sva su ta izvešća primljena na znanje i odobrena, i stari je odbor dobio odrešnicu. Predloženi proračun za god. 1928. je također prihvaćen, i na temelju toga je određena godišnja članarina na Din 48 + 5 Din prinos za sokolski dom; novi članovi plaćati će 5 Din upisnine i dobit će zato Sokolski katekizam.

Sada je izabran novi odbor, u koji su ušli starosta dr. Leop. Boštančić, podstav. Fr. Bureš, načelnik Janko Dečkova, načelnica Stana Nabergojeva, tajnik Ed. Šilja, blagajnik Franta Kovač, prosvetar Ferdo Desaty, lekar dr. Podkoritnik, dalje braća dr. Mihalić, Hren, N. Vidmar, Skaza, Illich, Ješovnik itd. Pošto je za ovu godinu predviđen župski slet u samom Mariboru, sastaviti će se i sletski odbor, komu je

za predsednika izabran podstarosta brat Bureš. Još su birana braća u građevni odsek, a za konjički i glazbeni odsek dana je punomoć upravnog odbornika.

Kod slučajnosti raspravljen je položaj našeg društva s obzirom na dašnju državnu i političku konstelaciju, pa je u debatu o tom pitanju brat dr. Maks Kovačić lepo razložio, kako nam je jedini spas, da krepo stisnemo svoje sokolske redove u snažnu falangu. Nakon trosatnog temeljiteg raspravljanja glavna je skupština zaključena.

Godišnja skupština Sokolskog društva u Varaždinu.

Glavna godišnja skupština Sokolskog društva u Varaždinu održana je 29. januara ov. g. u gradskoj gospodarionici. Delegata mariborske župe, brata Ferdu Desatiju i brojno članstvo pozdravio je zamenik staroste br. Stjepan Novaković. Iz izveštaja funkcionera društva, napose pak iz izveštaja društvenog tajnika brata dra. Miljetića, razabire se, da je rad društva tokom prošle godine bio intenzivan. Društvo je priredilo javnu vežbu, na kojoj je sudelovalo i članstvo varaždinsko-ptujskog okružja, zatim dve akademije, više predavanja, od kojih tri uz film i jedno u Središtu ob Dravi, nagovore pred članstvom te četiri zabavne priredbe. Na ljubljanskom sletu sudelovalo je 37 članova i članica, a korporativno, sa barjakom i fanfaram, sudelovalo je društvo kod razvica barjaka u Ptuju, otvorenja sokolskog doma u Ljutomeru i javne vežbe u Ormožu. Uopće, sa društvinama u susjednoj Sloveniji održavalo je društvo najtešnju vezu. Tehnički su najvećim napredovale kategorije naučničko-kadetskog i ženskog naraštaja, pa je izabrana vrsta muškog naraštaja pod vodstvom brata Staraja na svim predvremenim postigla najlepše uspehe. Iz izveštaja blagajnika brata Vaneka proizlazi da je promet novčani bio velik i da se društvo finansijsno popravilo. Nastavljeno je održanje satova u društvenoj fanfari, a tokom godine osnovana je društvena čitaonica i dilettantski odsek pod vodstvom br. Svoša. Na toj skupštini izabran je sledeći novi upravni odbor: Starosta Milan Belčić, zamenici staroste Stjepan Novaković i Branko Svoboda, prosvetar dr. August Engelhardt, načelnik Josip Mrzljak. Odbornici: Nikola Metz, Mr. Franjo Vaněk, dr. Zvonimir Miljetić, Jože Staré, Mr. Dušan Grims, Viktor Suligoj, Stjepan Ipša, dr. Zvonko Milković, Josip Belaj i jedan predstavnik vojske. Kao zamenici: Ivan Krčouš, Davorin Sobček i Ladislav Leskovec. Kao revizori: Mr. Bogomil Maltarić, Gustav Heissig i Mijo Slezak.

Sirite „Prednjak“

MALI OGLASI

Oglase prima po naplati upravništvo Sokolskog Glasnika u Ljubljani, Narodni dom. Svakar reč pri svakom objavljuvanju 50 para, najmanji iznos 5 Din.

Jezikoslovem!

Priporočamo iz lastne založbe znamenito delo: Univ. prof. dr. Ramović. Historična gramatika slovenskega jezika. Broš. Din 260 —. Plačilo tudi v obrokih po dogovoru. Naročila izvršuje založništvo: Učiteljska knjigarna v Ljubljani.

Znamenita povest v slovenskem prevodu!

Sokolskim mladinskim knjižicam priporočamo: Swift-Fle, Guliverjeva potovanja. (Lilipantci). Bogato ilustrirano. Vez. Din 42 —. Naročila izvršuje Učiteljska knjigarna v Ljubljani.

Za zdravje sokolske mladine!

V vsaki sokolski mladinski knjižnici mora biti knjižica: Dr. Ivan Robida, Da ste mi zdravi, dragi otroci! Broš. Din 3 —. Ljubke povesti, ki obravnavajo razna poglavja iz zdravstva. — Naročila na založništvo: Učiteljska knjigarna v Ljubljani.

RESTAVRACIJA
"HOTEL LLOYD"
LJUBLJANA
Priporočam društvinu svoje prostorne lokale za sestanke. Cenj. gostom nudim izborna vina in pravirnostno hrano. Zagotavljam dobro postrebo in solidne cene.
Franc Bučar, restavrator.

Semena
za vrtove in
polja nudi
SEVER & KOMP.
LJUBLJANA
Cenik na zahtevo!

Pisarna
Jugoslovenskog Sokolskog Saveza u Ljubljani preporuča svoje bogato skladiste
stručnih knjiga, diploma, nota, tiskanica i t. d.
Cenik u Sokolskom kalendaru 1928.

Pristni tirolski loden za turiste, smučarje, lovce itd., itd. nudi tvrdka:

FRANJO MAJER MARIBOR
GLAVNI TRG 9

MILKO KRAPEŽ - URAR
LJUBLJANA, JURČICEV TRG 3
se priporoča
vsem bratom in sestrám.

Препоручава се творница теловежбеног и шпортног opuha

J. Оражем, Рибница
ДОЛЕЊСКО * УТЕМЕЉЕНА ГОД. 1881.

Опрема вежбоница за друштва и школе — летна вежбалишта. Елегантно, солидно оруђе. Ниске цене. — Ценик и прорачун франко.

Iz sokolske župe - Banja Luka.

POPRAVAK.

U 2. broju Sok. Glasnika od 15. januara doneli smo članak o odlikovanju staroste Sok. društva Drvar, brata Dušana Budisavljevića. Članak je potpisani slovima D. B., dokle upravo početnim brata staroste. Neki u Drvaru to rđavo tumače. Izjavljujemo najvećanje, da je članak napisao jedan član Sok. društva u Drvaru, kome je ime Dobrilo B., što time istini za volju lojalno popravljamo.

Sokolsko društvo u Banjoj Luci održalo je u nedelju 22. januara o. g. svoju VIII. redovnu glavnu skupštinu. Skupštinu je otvorio starčina brat. Lj. Vujić, pozdravio prisutnu braću i sestre i pozvao poslanicu starešinstva Saveza. Iza toga su društveni funkcionari podneli svoje izveštaje iz kojih se video celokupni rad i napredak društva u prošloj godini. Svi su izveštaji primljeni i odobreni, a onda se prešlo na izbor novoga odbora, koji je izabran ovako: Počasni starčina Mića Baslač, starčina Ljubo Vujić, zamenik Rudolf Cisař, tajnik Rade Lučić, blagajnik Uroš Stefanović, načelnik Milan Puhalo, načelnica Bosa Ljubija, pročelnik prosvetne i naraštajske sekcije Milan Janković, statisticar Dragoljub Šarić, ekonom Miodrag Petrović, knjižničar i novinar Vlado Vojvodić Odbornici: dr. Jovo Perenčević i Dragutin Bajlo, zamenici: Emil Zrelec i Ljanka Ivanovićeva. Revizori: Risto Džepina i Damilo Uzelac. Na kraju je donešen zaključak, da se bivši član odbora i prednjak pok. Bogdan Mišković, koji je prošle godine postradao, upiše za člana utemeljitelja, da mu se na taj način oda priznanje za njegov rad i ljubav prema ovom društvu.

Sokolsko društvo u Vel. Bečereku.

U desetoj godini oslobođenja ovo društvo je dočekalo važan dan. Usečilo se u novu, velelepnu sokoliju, koja raspolaže vežbaonicom od dvanaest metara širine i trideset metara dužine. Ima i kupatilo sa modernim vodovodom, garderoberu, pozornicu, kancelarije, letnje vježbalište, odmah u dvorištu.

Prošle nedelje održana je godišnja skupština, na kojoj su poređali ostalih, primljeni i izveštaji gradičinskog i likvidacionog odbora.

Društvo je u toku godine održalo pet akademija, tri sela i više predavanja, zabava, izleta i javnih časova. Pored odličnog delanja sokolskog orkestra u sokolskog hora, dobro je razdila i sokolska pozorišna grupa.

Društvo je i ove godine prednja-

Iz sokolske župe — Osijek.

Sokolsko društvo Vinkovci. Izbor nove društvene uprave. Glavna godišnja skupština Sokolskog društva u Vinkovcima održana je u nedelju 15. januara 1927. u 8 sata po podne u sokoliji. Skupština je bila dobro posećena. Od strane župe iz Osijeka prisustvovalo su brat starčina ing. Dimitrije Petrović i brat načelnika Fran Lhotki. Nakon što su funkcionari počeli račun o radu u prošloj godini, prešlo se na izbor nove društvene uprave. Za starčinu je izabran brat Mr. Aleksander Jovanović, podstarčin brat Josip Crepieć, načelnika brat Bogdan Spernjak, načelniku sestra Katica Pjevačeva, predsednika prosvetnog odboka brat Dr. Dragan Poljugan. U upravni odbor birana su braća: Mišo Narančić, Ante Adamović, Žarko Sivčev, Jovan Bosnić, Nikola Janković, Draško Pečenovski, Zvonko Dekanović, ing. Boško Neuhold, Jaroslav Šugh, Časlav Popović, Mihajlo Gjor-

gević, Josip Košta, Mutimir Maretić, Lazar Perković, Milentije Marković i dr. Jovan Georgević. U revizionalni odbor su birana braća: dr. Veselin Mitrović i Stevo Benak.

Akademija sokolskog društva u Vinkovcima. U subotu 14. januara u velikoj dvorani Hrvatskog doma održana je akademija. Započela je tačno u 8 sati na večer. Poset obilan, publika birana, a uspeh materijalni neoteškivan, dok niti moralni nije izostao. Birani program od 8 tačaka izveden je na sveopće zadovoljstvo prisutnog općinstva. Zadnja tačka u rasporedu: Murnik-Bitez: Carmen — morala se ponoviti na zahtev oduševlene publice, svaka kretinja svaki pojedini stav bio je na svom mestu, naraštaci (sa misijim) probudili su i uživili se u ovu izvedbu savršeno. Ovako do teranu i preciznu izvedbu nismo imali skoro prilike u Vinkovcima gledati. Društvena fanfara izvela je dve koncertne tačke kao i u uvodu sokolsku koračnicu odlično.

**MODERNA VELETRGOVINA
TRGOVSKI DOM**

je najveća te stroke v Sloveniji.

Nudi najnovije modne predmete kakor tudi najlepše plašče, oblike i. t. d. dunajskoga kroja. — Lastni atelje za izdelavo modelov. — Priporoča se

I. Pregrad, Maribor
Aleksandrova cesta štev. 23

INDUSTRIJA SOKOLSKIH POTREPSTINA
BRANKO PALČIĆ
ZAGREB
KUKOVČEVA ul 13
Glavni dobavljalec Jugoslovenskog Sokolskog Saveza
Br. nasl.: Trikotaža Zagreb

Izradjujemo sve vrste sokolskih potrepstina za javni i izletni nastup članova, članice i djece tačno po propisu JSS, nadalje preuzmam izrađuju svakovrsne trikotaste za vlastili i tudi račun. Nadalje preporučujem braći da izraduju najmodernijih civilnih odjela, koja po najnovijem krovu izradjujem u vlastitoj radionici. ☺

Oružje - municija za lov, šport i obranu

u svim svetskim fabrikatima. Preporuča veliki izbor preciznih flobert pušaka počam od 260D.

FR. ŠEVČIK LJUBLJANA

Za veliki cenik poslati 5 Din u pošt. markama

ZAHTEVAJTE POSVUDA:

BATTLE AXE JAMAICA RUM

Plakate vabilna diplome posetnice pisemski papir s firmo v vsaki velikosti, obliku in množini izvršuje točno, solidno in elegantno v enobarvnem ali večbarvnem tisku in se priporoča sokolskim društvom in poedincem

UČITELJSKA TISKARNA
V LJUBLJANI

Dobra vina, domača gnjat, salame in kranjske klobase priporoča gostilna

IVAN BRICELJ
v Štepanji vasi pri Ljubljani.
Na Planinju.

Priporoča se najstarejša slovenska plesarska in ličarska delavnica

IVAN BRICELJ
Ljubljana, Dunajska cesta 16
Strokovna izvrsitev telovadnega orodja. Delo solidno, cene zmerne.

M. TIČAR

LJUBLJANA

veletrgovina s papirjem in pisarniškimi potrebščinami na malo na veliko

priporoča cenj. društvo svojo bogato zalogu najrazličnejših karnevalskih predmetov kakor: konfeti, serpentine, guirlande, kotiljone, krepp-papir etc., po najnižjih konkurenčnih cenah! Zahajevanje ponudbe!

SOKOLIČ

LIST JUGOSLOVENSKEGA SOKOLSKEGA NARAŠČAJA

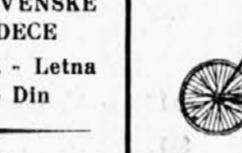
Izhaja mesečno. - Letna naročnina 18 Din

NAŠA RADOST

LIST JUGOSLOVENSKE SOKOLSKE DECE

Izhaja mesečno. - Letna naročnina 8 Din

UPRAVA v UČITELJSKI TISKARNI Ljubljana Frančiškanska ulica št. 6

Gröbming - Lesica - Mole:

Srbskohrvatsko-slovenski slovar

Besedilni zapisnik tega slovarja vsebuje na 432 straneh vse izraze iz vseh knjig, ki so v rabbi na naših šolah, poleg tega pa vse izraze iz vsakdanjega življenja za dom in urade, v kolikor so različni od slovenskih.

Slovar je opremljen z akcenti, kar je neprecenljive vrednosti za šolo, ker brez akcentov ni mogoče srbohrvaščino pravilno izgovarjati. V slovarju je upoštevana ijkavščina in okavščina, tako da ne pride človek v zadrgo ne pri čitanju hrvaških, ne srbskih knjig.

Ker je naklada slovarja mala in ker bo zato v nekolkotnih tednih knjige razprodana, je v Vašem interesu, da slovar čimprej naročite.

Naročila sprejema

Učiteljska knjigarna v Ljubljani,
Frančiškanska ul. 6

Cena 50 Din. Pri skupinem naročaju (najmanj 10 izvodov) cena je 45 Din.

V delu je: Slovensko-srbohrvatski slovar

Znižane cene in največje skladische dvokoles, motorjev, otroških vozičkov, šivalnih strojev, vsakovrstnih nadomestnih delov, pneumatike. Poseben oddelek za popolno popravo, emajliranje in ponikljjanje dvokoles, otroških vozičkov, šivalnih strojev itd. — Prodaja na obroke Ceniki franko. "TRIBUNA" F. B. L., Izvozna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska c. 4.

Engelbert Franchetti

frizer za dame in gospode

v Ljubljani, Dunajska cesta 20

priporoča svojo elegantno urejeno brivnico in posebni oddelek za damsko friziranje, barvanje in izvrševanje lasnih izdelkov. — Specijalist za striženje dečje frizure.

ALOJZ FUCHS - JUVELIR

LJUBLJANA, ŠELENBURGOVA UL. 6

priporoča bogato zalogo zlatnine, ur in srebrnine. Popravila v lastni delavnici točno in solidno.

Preporučamo tvrtke, koje oglašuju u Sok. Glasniku!

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D. D. LJUBLJANA

prodaja po najugodnejših cenah in **samo na debelo.**

Premog, domači in inozemski za domačo krovovanje in industrijske svrhe.

Kovački premog vseh vrst.
Koks livarniški, plavžarski in plinski.
Briketi.

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG d. d. v Ljubljani

Miklošičeva 15/I.

Stara renomirana tvrdka

M. URBAS

LJUBLJANA, Slomškova ul. 13 (poleg mestne elektrarne)

Izdelovanje pristnih kranjskih klobas

Razpoljiva od 5 kg naprej v vsaki množini po najnižji ceni

Ob desetletnici naše države

priporočamo sokolskim društvom iz lastne založbe:

Vitko Jelenc, 1914—1918. Spomini jugoslovenskega dobrovoljca. Vez. Din 26.—
Ivan Matičič, Na krvavih poljanah. Trpljenje in strahote z bojnihi pohodov. Vez. Din 36.—

Ivan Matičič, V robstvu. Roman tuge in boli. Vez. Din 40.—
Rado Pavlič, Ljubezen in sovraštvo. Slike iz svetovne vojne. Vez. Din 30.—

Direktna naročila sprejema založnica

Učiteljska knjigarna v Ljubljani

TVORNICA

„DISKOBOLOS“

STANE VIDMAR nasl. AVGUST KOZMAN
LJUBLJANA, Sv. PETRA C. 75

Vhod Vidovdanska cesta št. 22—24

Telefon št. 2890

PRVA JUGOSLOVANSKA TVORNICA

telovadnega, sportnega in gasilnega orodja in potrebščin. Zimsko-sportne potrebščine.

Lestve vseh vrst.

Specijalna trgovina sportnih potrebščin: Tavčarjeva ulica št. 1

МЕДИЋ-ЦАНКЛ

творнице уља, фирнајза, лакова и боја
друштво са о. ј.

Центrala у Љубљани. — Власник Фрањо Медић
Творница: ЉУБЉАНА-МЕДВОДЕ. Подружнице
и стоваришта: Марибор и Нови Сад

ВЛАСТИТИ ДОМАЋИ ПРОИЗВОДИ:

ланено уље, фирмаж, све vrsti lakova, emajlno-lakastih in уљenih боја.
Хемијско чисте и хемијско улепшане као и обичне земљане боje свију
vrsti in нијанса, кистова, стакларског кита itd. марке „МЕРАКЛ“ за обрт,
трговину in индустрiju, за железнице, поморство in вазduhoplovstvo
ЦЕНЕ УМЕРЕНЕ

ТАЧНА и СОЛИДНА ПОСЛУГА

CELJSKA POSOJILNICA, d. d.

V CELJU

VLASTNI PALAČI „NARODNI DOM“

STANJE GLAVNICE IN REZERV NAD 8,000.000 DIN
STANJE HRANILNIH VLOG NAD 65,000.000 DIN

Sprejema hranilne vloge na hranilne knjižice
in tekoči račun ter jih izplačuje točno in nudi
zanje najboljše obrestovanje in največjo varnost.
Izvršuje vse bančne, kreditne in posojilne
posle. — Kupuje in prodaja devize in valute. —

PODRUŽNICA V MARIBORU IN ŠOŠTANJU

JADRANSKA PLOVIDBA D. D. ★ SUŠAK

sa svojih 60 parobroda podprtava službu na 47 redovitih pruga, uzduž cijele domaće obale, Albanije, Grčke i Turske do Smirne, u vezi sa Rijekom, Trstom i Venecijom. — Sva točna kretanja parobroda razabiru se iz plovidbenog reda, kojega društvo šalje na zahtev badava. — Društvo ima u Sušaku vlastiti odpremni ured (Speditions bureau).

Inte/urbani telefoni: broj 2-86 i 2-87

Brzojav: JADROPOV